

місцевого самоврядування, є забезпечення участі громадян в управлінні місцевими справами. Реалізація реформи також залежить від ефективної роботи місцевих рад.

Література:

1. Гриневецький С. Р. Реформування державної служби в контексті децентралізації: проблеми і перспективи / С. Р. Гриневецький // Контекст «Причорномор'є» Информационное агентство [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.prichernomorie.com.ua/odessa/articles/kolonka-avtora/2015-07-20/1050.php?scv=9>.
2. Перші 12 рішень новообраної місцевої ради // Українській незалежний центр політичних досліджень [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.ucipr.org.ua/publications/pershi-12-rishen-novoobranonii-mistcevoii-radi>
3. Типові документи Місцева Демократія // Українській незалежний центр політичних досліджень [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.ucipr.org.ua/pages/tipovi-dokumenti-mistceva-demokratiia>
4. Указ Президента України: Про Стратегію сталого розвитку «Україна – 2020» № 5/2015 від 12 січ. 2015 р. [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>.

УДК 338.1:338.23

Стегней М.І.,

д.е.н., доцент, професор кафедри фінансів,
Мукачівський державний університет

ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

Для сталого розвитку людства пріоритетним має бути задоволення власних потреб в необхідному і достатньому обсязі, поряд із обмеженням хижого використання природних благ. Це, у свою чергу, вимагає поступової зміни філософії життя і забезпечення швидкого визнання в суспільстві.

Реалізація принципів сталого розвитку можлива в іншій порівняно з колишньою та нинішньою економічними системами. Існуюча система орієнтована на максимальну вигоду, отриману за будь-яку ціну, будучи механізмом збагачення багатих і зубожіння бідних. У період екологізації пріоритети треба надавати справедливості, партнерству та рівноправності. Результуюча величина в цій системі повинна виходити з мінімальним обсягом задіяних ресурсів.

Конференція РІО+92 запропонувала фінансовий механізм підтримки нового соціально-економічного порядку на етапі його становлення шляхом виділення промислово розвиненими країнами 0,7 % валового національного доходу як допомоги державам-експортерам сировини. Нажаль, ці наміри досі не виконуються.

Слід зазначити, що сталий розвиток – це тривалий, нелегкий еволюційний процес, а не чергова кампанія, це не лише завдання, а й надія на те, що ми зможемо гордитися світом, переданим у спадок наступним поколінням.

Світова комісія ООН з розвитку і довкілля (Комісія Брундтланд) трактує сталий розвиток (англ. sustainable development) як такий, що забезпечує задоволення потреб теперішнього покоління без втрат і загроз щодо задоволення потреб для майбутнього покоління [1].

Сталий – такий розвиток суспільства, за якого покращуються умови життя людини, але дія на довкілля здійснюється в межах господарської місткості біосфери, не руйнуючи природної

основи функціонування людства. При цьому задоволення потреб здійснюється без збитку для майбутніх поколінь.

Сьогодні існує багато трактувань терміну сталий розвиток, проте жодне з них не є загально визнаним. Об'єднує ці трактування те, що розвиток розглядається в господарській (екологічній) системі природного середовища як такий, суттєво не змінює природу і забезпечує якісне існування людини як біологічного виду *homo sapiens*. Таким чином, в основі сталого розвитку корелюють дві складові – якість життя людини та безпека природи.

Таким чином, суспільство сталого розвитку являє собою якісно новий етап розвитку з новим соціальним порядком, особливим значенням людини та природи в соціальній структурі. Перехід до суспільства сталого розвитку характеризується тим, що соціально-економічний прогрес проявляється не тільки в нарощуванні обсягів виробництва матеріальних благ, а й самопізнанні людини та розумінні нею свого місця в природі.

При цьому поряд із поняттям сталого розвитку в нормативних документах Організації Об'єднаних Націй чітко визначено термін *сталий розвиток* як заходи, спрямовані на те, щоб виробнича діяльність людини і матеріальних об'єктів щодо сприяння соціально-економічному розвитку зрештою забезпечувала компенсацію і нейтралізацію прямого або непрямого збитку для довкілля, погіршення його якості. Це завдання передбачене в меті 7 цілей розвитку, сформульованих у Декларації тисячоліття ООН [2], а саме імплементувати принципи сталого розвитку в стратегії і програми країни, зупинити процес втрати природних ресурсів.

Дефініцію економічний механізм сталого розвитку можна сформулювати як поліфункціональний регулятор, що функціонує на принципах екологічно збалансованого природокористування, у сферу регулювання якого включено взаємопов'язану сукупність економічних факторів, методів та інструментів гармонізації соціо-еколого-економічної діяльності через сукупність економічних, екологічних та соціальних індикаторів. Суттєвою рисою концепту економічного механізму є також те, що він спирається на принцип субсидіарності, який передбачає передачу на рівень місцевого самоврядування повноважень, щодо раціонального використання наявних місцевих природних ресурсів в інтересах громади. При цьому децентралізації підлягає складний процес управління збалансованою кореляцією екологічних, економічних та організаційних складових, включаючи стан атмосферного повітря, земельних і водних та лісових ресурсів, упорядкування антропогенного тиску на оточуюче середовище із збереженням відповідного біорізноманіття, проблемних питань поводження з відходами, радіологічного стану території тощо.

Євроінтеграційні процеси України тісно пов'язані з внутрішніми, які формують сучасну політику розвитку держави, спрямованість на децентралізацію територіальних одиниць, здатну забезпечувати національні інтереси. На шляху України до децентралізації проблемним питанням є оптимізація структури адміністративно-територіальних одиниць. Останні характеризуються надзвичайною подрібненістю на базовому рівні, особливо сільських територій. Переважна більшість територіальних громад неспроможні надавати хоча б основні послуги місцевому населенню, що потребує передачі певних функцій від органів місцевого самоврядування територіальних громад на рівень району або області та призводить до зменшення фінансових ресурсів місцевих рад.

Метою децентралізації є розширення потенціалу громад, посилення їх мотивації до саморозвитку на основі формування адекватного інституційного середовища, перерозподілу повноважень і функцій виконавчої влади, підвищення ефективності використання місцевих ресурсів і власних можливостей. Особливо це стосується сільських населених пунктів, які нині є переважно депресивними адміністративними утвореннями.

Процес децентралізації влади означає не декларативну передачу владних повноважень і функцій органам місцевого самоврядування, а насамперед надання у розпорядження громади наявних матеріальних і фінансових ресурсів, які в сукупності повинні утворити матеріально-фінансову основу розвитку територій. На сьогодні фінансова неспроможність територіальних громад в Україні обумовлена, серед іншого, особливостями національної бюджетної системи, а саме обмеженістю дохідної бази місцевих бюджетів, залежністю бюджетів територіальних

громад села, селища від закріпленого за районними державними адміністраціями права розподілу між цими територіальними громадами державних дотацій. Бюджетне фінансування базового рівня в основному здійснюється за принципом, який передбачає розрахунок обсягу місцевого бюджету на рівні мінімальних соціальних потреб, що гарантуються державою.

У Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні містяться положення про надання територіальним громадам права розпоряджатися земельними ресурсами в межах своєї території, об'єднувати своє майно та ресурси в рамках співробітництва територіальних громад для виконання спільних програм. Беззаперечно, що для забезпечення фінансової спроможності громад здійснювати належні їм функції вони мають володіти можливістю розпоряджатися власним бюджетом включно з коштами, отриманими від сплати за користування належними їм природними ресурсами. У цьому контексті важливими є такі завдання:

- визначення податкової бази, яка дасть змогу забезпечити виконання територіальними громадами власних повноважень з урахуванням об'єктивних критеріїв дотування державою делегованих повноважень;
- приведення до економічно обґрунтованих норм рентних платежів, а також упорядкування пільг щодо використання природних благ територіальних громад (земельних, водних, мінеральних ресурсів);
- формування національної моделі сільського розвитку, адаптованої до спільної аграрної політики ЄС, створення інституційних передумов для залучення зовнішніх ресурсів для відродження сільських територій;

удосконалення механізмів реалізації екологічної політики на локальному рівні для забезпечення сталого розвитку територіальних громад.

Суть структурної перебудови економіки для цілей сталого розвитку полягає в переорієнтації матеріальних, трудових, фінансових ресурсів на користь енергоефективних, ресурсозберігаючих, високотехнологічних, наукоємних та екологічно безпечних галузей. Сталий економічний розвиток забезпечується за рахунок сталого економічного зростання.

Література:

1. Садеков А.А. Механизмы эколого-экономического управления предприятием: [монография] / А.А.Садеков. – Донецк: ДонГУЭТ им. Туган-Барановского, 2002.–311 с.
2. Аналітична національна доповідь «Цілі Розвитку Тисячоліття. Україна – 2010» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://undp.org.ua/files/ua_53509MDGS_UKRAINE2010_UKR.pdf.
3. Економічні аспекти управління природними ресурсами та забезпечення сталого розвитку в умовах децентралізації влади в Україні: [монографія] / [М.А. Хвесик, С.О. Лизун, М.І. Стегней та ін.]; за наук. ред. акад. НААН України, д.е.н., проф. М.А. Хвесика, д.г.-м.н., проф. С.О. Лизуна. – К.: ДУ ІЕПСР НАН України, 2015. – 72 с.

УДК 336

Степанова В.О.

ст. викладач кафедри обліку і фінансів,
Бердянський університет менеджменту і бізнесу

ЛІКВІДНІСТЬ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ

В сучасних умовах розвитку банківської системи України актуальною проблемою є визначення оптимального рівня ліквідності комерційних банків та банківської системи у цілому. Особливої уваги ця проблематика набула у період загострення світової фінансово-економічної кризи 2008–2009 р.р., коли загальна економічна криза, девальвація національної